

4.Okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesinde metin kullanımı: Türkçe ders kitaplarındaki metinler üzerine bir inceleme¹

Mehmet Önder KARACAOĞLU²

Neslihan KARAKUŞ³

APA: Karacaoğlu, M. Ö. & Karakuş, N. (2022). Okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesinde metin kullanımı: Türkçe ders kitaplarındaki metinler üzerine bir inceleme. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö11), 50-78. DOI: 10.29000/rumelide.1146803.

Öz

Türkçe dersi bilgi aktarımından ziyade beceri kazandırmayı amaçlayan bir derstir. Bu derste kazandırılması hedeflenen becerilerden biri de okuma becerisidir. Okuma becerisi aynı zamanda okuduğunu anlama becerisine de temel teşkil eder. Zira okuma ile başlayan süreç anlama ile devam etmektedir. Bu çalışmanın amacı, okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesinde Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin kullanımını incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada MEB tarafından ücretsiz olarak temin edilen ve 2021-2022 eğitim-öğretim yılında kullanılan Türkçe ders kitaplarında yer alan metinler incelenecektir. Doküman analizi ile bu metinlerin tasnifi, tür dağılımı, Türkçe dersi öğretim programına uygunluğu ele alınacaktır. Metin türü dağılımı, okuduğunu anlama becerisine ilişkin etkinlikler analiz edilecektir. Bu analizler ışığında yapılacak sınıflandırmalar ile metinlerin beceri kazandırma sürecine uygunluğu, içerik açısından yeterliliği, etkinlikler açısından verimliliği değerlendirilecektir. Öğrenci ve öğretmenler için birincil ders kaynağı olan ders kitaplarının anlama ve yorumlamaya uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı tespit edilmeye çalışılacaktır. Kitapların Türkçe dersinin temel amaç ve hedeflerini yansıtmaya düzeyi ve etkinlik süreçlerinin bu amaca ne aşamada hizmet ettiği ortaya konulacaktır. Çalışmada aynı zamanda Türkçe ders kitaplarının, kitapta yer alan metinlerin ve bu metinlere bağlı etkinliklerin yeterlilikleri değerlendirilmiş olacaktır. Türkçe dersinin sistemli bir şekilde yürütülmesi için en önemli kaynak olan ders kitapları öğrencilerin motivasyon düzeylerini etkilemektedir. Bu kitapların; öğrencilerin derse olan ilgisini arttırması, öğrenmeyi kolaylaştırması, zengin ve nitelikli olması gerekmektedir. Bu kitapların aynı zamanda öğretme/öğrenme sürecinde öğretmene kolaylık sağlaması beklenmektedir. Öğretmenin rehberlik edeceği bu süreçte nitelikli ve zengin içeriklerle hazırlanmış ders kitaplarının temel dil becerilerinin ve bu bağlamda okuduğunu anlama becerisinin gelişiminde katkı sağlaması gerekmektedir. Çalışma kapsamında elde edilecek sonuçlar doğrultusunda hem ders kitaplarının niteliğinin geliştirilmesine hem de içeriklerinin temel dil becerilerinin kazandırılması sürecine katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar kelimeler: Temel dil becerileri, okuduğunu anlama, ders kitapları, metin kullanımı

¹ Bu çalışma Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Doktora Programında Doç. Dr. Neslihan KARAKUŞ danışmanlığında yürütülen "Okuduğunu Anlama Becerisinin Geliştirilmesinde Metin Kullanımı ve Yeni Nesil Sorular" başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

² Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD (İstanbul, Türkiye), mehmetonder25@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4461-6021

³ Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD (İstanbul, Türkiye), neslihanarakush@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7808-1099 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 21.06.2022-kabul tarihi: 20.07.2022; DOI: 10.29000/rumelide.1146803]

The use of texts in the development of reading comprehension skills: a review on texts in Turkish textbooks

Abstract

Turkish course is a course that aims to gain skills rather than transferring knowledge. One of the skills aimed to be acquired in this course is reading skill. Reading skill also forms the basis of reading comprehension skill. Because the process that starts with reading continues with comprehension. The aim of this study is to examine the use of texts in Turkish textbooks in the development of reading comprehension skills. In the study, the texts in the Turkish textbooks, which are provided free of charge by the Ministry of National Education and used in the 2021-2022 academic year, will be examined. The classification of these texts, the distribution of genres, and their suitability to the Turkish curriculum will be discussed through document analysis. Text type distribution, activities related to reading comprehension skills will be analyzed. With the classifications to be made in the light of these analyzes, the suitability of the texts for the skill acquisition process, their adequacy in terms of content, and their efficiency in terms of activities will be evaluated. It will be tried to determine whether the textbooks, which are the primary course resources for students and teachers, are prepared in accordance with understanding and interpretation. The level of reflection of the basic aims and objectives of the Turkish lesson in the books, and the extent to which the activity processes serve this purpose will be revealed. In the study, at the same time, the adequacy of Turkish textbooks, the texts in the book and the activities related to these texts will be evaluated. Textbooks, which are the most important resources for the systematic conduct of Turkish lessons, affect students' motivation levels. These books; It should increase students' interest in the course, facilitate learning, and be rich and qualified. These books are also expected to provide convenience to the teacher in the teaching/learning process. In this process, which will be guided by the teacher, textbooks prepared with qualified and rich content should contribute to the development of basic language skills and in this context, reading comprehension skills. In line with the results to be obtained within the scope of our study, it is expected that both the quality of the textbooks will be improved and their content will contribute to the process of gaining basic language skills.

Keywords: Basic language skills, reading comprehension, textbooks, use of text

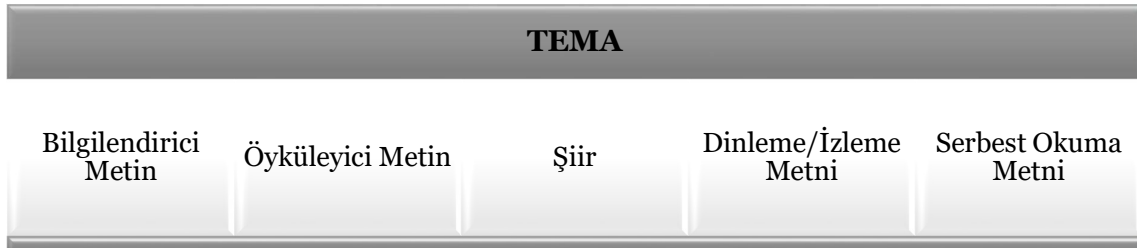
1. Giriş

Türkçe dersi bilgi aktarımından ziyade beceri kazandırmayı amaçlayan bir derstir. Bu derste kazandırılması hedeflenen becerilerden biri de okuma becerisidir. Okuma becerisi aynı zamanda okuduğunu anlama becerisine de temel teşkil eder. Zira okuma ile başlayan süreç anlama ile devam etmektedir. Okumayı sadece mekanik bir beceri olmaktan çıkaran bu durum, okumayı bilişsel bir süreç olarak zihnin yorumlama yetisine bırakır. Harfler, heceler, kelimeler, cümleler salt simgesel birlikteliklerden anlamlı birer yapıya dönüşür. Yahut başka bir değişle birbirini tamamlayan bu beceri gelişim sürecinin olgunluk noktası okuma ile tamamlanır. Günümüzde çocukların/öğrencilerin herhangi bir kelimeyi seslendirmeyi edinme süreci, gerek anne ve babalar gerekse öğretmenleri tarafından okuma olarak kabul edilmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken husus ise okumanın belirli bir süre zarfında öğrenilebilen bir süreç, okuduğunu anlamının ise sürekli geliştirilmesi gereken bir beceri olmasıdır. Yani okuma fiziksel olarak görme ile başlayıp sessiz olarak zihin veya sesli olarak dil aracılığıyla aktarılan bir süreçtir. Baştuğ vd. (2021) okumayı, daha mekanik olan bir beceri olarak metni seslere ve konuşma sözcüklerine çevirme ve deşifre etme olarak tanımlarken okuduğunu anlamayı ise

okunanları anlama ve bu sözcüklerden anlam çıkarma olarak ifade eder. Bu bağlamda düşünüldüğünde çocuğun/öğrencinin/bireyin ilkokuldaki ilk amacı okumayı öğrenmek, okumalarla bu beceriyi geliştirmektir. Bu becerinin edinilmesi ve geliştirilmesi sonrası okumaya dayalı öğrenme süreci başlar. Zira okumanın öğrenilmesinin ardından amaç değişmiş, okudukları aracılığıyla öğrenme/bilgi edinme olarak farklılaşmıştır. Vacca ve diğerleri (2006) bu durumu, okumayı öğrenmenin akabinde okumanın öğrenme amacıyla yapılma süreci olarak ifade eder.

Okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesi bir süreç olarak metinler üzerinden sürdürülmektedir. Öğrencinin, metinle amaçlı ve bilinçli bir şekilde etkileşim kurarak görsel algıyla zihnine yönlendirdiği akış anlamlandırma ile neticelenir. Metinlerin temel araç olduğu bu süreç zihnin anlama düzeyi, hızı ve yorumlama yetisiyle farklı sonuçlar doğurabilmektedir. Metnin içeriğinin genel anlamının dışında herkesçe farklı şekilde yorumlanabilmesi bu durumun bir sonucudur. Bu aşamada “metin” kavramına ve metnin taşıması gereken niteliklere de değinmek yerinde olacaktır. Türkçe Sözlük’te “*Bir yazını biçim, anlatım ve noktalama özellikleriyle oluşturan kelimelerin bütünü*” olarak tanımlanan metin, Türkçe dersi için de temel araç olarak kullanılmaktadır. Türkçe ders kitapları içerdikleri metinlerle eğitim-öğretim sürecinde öğretmenlere kolaylık sunmakta ve metin kullanımının esas olduğu etkinlik süreciyle okuduğunu anlama becerisinin gelişimini sağlamaktadır.

Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin seçiminde tema esaslı bir yaklaşım benimsenmiştir. Türkçe Dersi Öğretim Programı’na (2019) dayalı olarak hazırlanan ders kitaplarında her yıl için belirlenen sekiz farklı tema bulunmaktadır. Bu temalardan üç tanesi –*erdemler, millî kültürümüz, Atatürk ve millî mücadele*- zorunlu tema olarak işlenmektedir. Diğer beş tema ise on altı farklı tema seçeneği arasından Türkçe ders kitabı hazırlayan komisyonlar tarafından kitap yazım sürecinde seçilmektedir (Karacaoğlu, 2019: 1681). Türkçe ders kitaplarındaki her temada dört farklı metin yer almaktadır. Öyküleyici metin türünde hikâye, masal, roman vb. eserler; öğretici metin türünde deneme, eleştiri, makale, fıkra vb. eserler ve şiir bulunmaktadır. Dört metinden bir tanesi de dinleme/izleme becerisinin geliştirilmesi amacıyla dinleme metni olarak yer almaktadır.

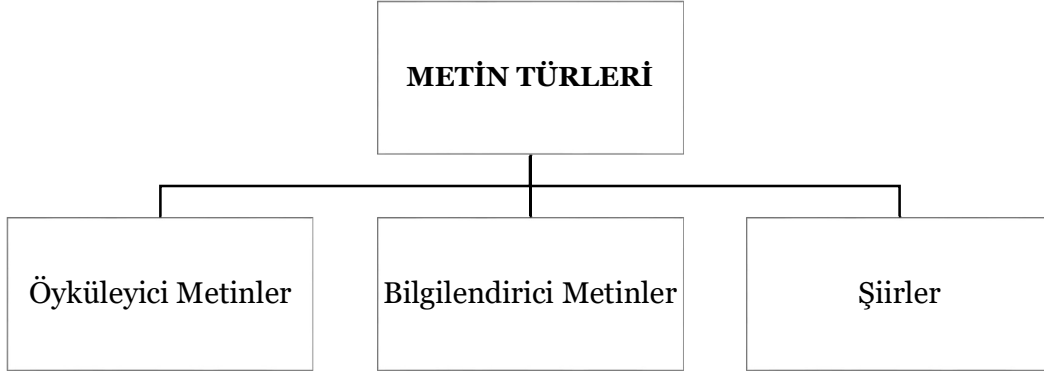

Görsel 1. Türkçe ders kitaplarındaki temalarda örnek metin/tür dağılımı [Karakuş ve Karacaoğlu’ndan (2021) yararlanılmıştır]

Bu dağılıma göre Türkçe ders kitaplarında farklı metin türleri eğitim-öğretim sürecinde araç olarak kullanılmaktadır. Metin türlerinin sıralaması/sayısı temalara, tema içeriklerine göre değişebilmektedir. Metinler üzerinden yapılandırılan öğrenme sürecinde metne bağlı olarak kelime öğretimi, temel dil becerilerine yönelik kazanımlar ve dil bilgisi öğretimi yer almaktadır. Öğretmenin rehberlik ettiği bu yapılanmada yazılı, görsel destekli veya dinleme/izleme içeriklerinin öğrencilerin ifade becerilerine katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Metinlerin tür ve biçim özellikleri öğrencinin beceri gelişimine kaynaklık etmekte, aracı unsurlar olarak sürecin şekillendirilmesine katkı sağlamaktadır. Türkçe Dersi Öğretim Programı (2019) içerisinde seçilecek metinlerin taşıması gereken niteliklere dair bilgiler yer almaktadır. Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Araçları Yönetmeliği’ne göre ise; yaşayan Türkçenin

doğru ve etkili kullanıldığı, yalın bir dil ve anlatıma sahip, hazırlanışında öğrenci gelişiminin gözetildiği ders kitapları kullanılmalıdır (MEB, 2012).

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (2019) metinlerin genel özelliklerini ve yazılış amaçlarını dikkate alınarak metin türleri üç ana başlıkta ele alınmıştır:

Görsel 2. Türkçe öğretim programına göre metin türleri

Güneş'e (2013, 623) göre dil öğretiminde metinler dil, zihinsel, sosyal ve zihinsel bağımsızlık becerilerini geliştirmek için birer araçtır. Yani metinler öğrencilere çeşitli becerileri öğretmek için araç olarak kullanılmaktadır. Metin seçiminde gösterilecek hassasiyet ile Türkçenin dil zenginliğini taşıyan metinler öğrenme aracı olarak kullanılmış olacaktır. Metin seçiminde türlerin dağılımı kadar metinlerin taşıması gereken nitelikler de çok önemlidir. Metinler ana hatlarıyla şu özellikleri taşımalıdır: Bağdaşıklık, tutarlılık, amaçlılık, kabul edilebilirlik, bilgisellik, durumsallık, metinler arasılık. Kullanılacak metinlerin taşıması gereken özellikler bunlarla sınırlı değildir. Bu metinler aynı zamanda dilin estetik özelliklerini taşımalıdır. Ancak estetik kaygı sadece resim, çizgi, renk ögeleriyle sınırlı değildir (Karakuş, 2018: 31). Kitabın dilinin de estetik özellikler taşıması gerekmektedir. Duygu, düşünce, olay, durumları ifade ederken şiirsel bir anlatıma sahip olmak; betimlemeleri canlı bir ifadeyle sunabilmek önem taşır. Öğrencide hayal gücünü geliştiren, ifade zenginliği sağlayan, hoşnutluk uyandıran ve beğenilecek olan bu unsurlar estetik bir beğeni ve tavır oluşturacaktır (Arıcı, 2016: 1019). Öğrencilere sunulacak, estetik yönü kuvvetli ve edebî niteliği olan metinler için birtakım özelliklere dikkat edilmelidir. Karakuş'un (2018); Doğan (1975), Timuçin (2000), Çetişli (2007), Işçan vd. (2007), Arıcı (2016 ve 2017), Ergün'den (2010) derlediği bilgilere göre metinlerin estetik ve edebî olabilmesi için soyut anlam boyutuna sahip, anlam derinliği içeren, öğrenciyi sınırlandırmayıp özgürleştiren, hayal gücünü sınırlandırmayan, kendi içerisinde iç gerçekliği taşıyan özellikte olmalıdır. Bununla birlikte sanatlı, işlenmiş ve özenli bir dile sahip olmalı yaşama uygun, yaşamdan kesitler taşıyan nitelikler barındırmalıdır. Metinlerin estetik nitelikleri içermesiyle beraber bilgiyi dayatan değil bilgiyi sunan bir tarzda işlenmiş olması da gerekmektedir. Metinler aynı zamanda kültürel değer aktarımını barındırmalı öğrencinin temel dil becerilerini geliştirmekle birlikte kendini ifade etme sürecine de katkı sağlamalıdır. Metin seçiminde ve ders kitaplarında/ders sürecinde bu hususlara dikkat edilmelidir. Metin seçiminde bu niteliklere uygunluk gözetilmeli, metinlerin tema/konu/kazanım uygunluğu ile birlikte bu durum da dikkate alınmalıdır. Estetik ve edebî değere sahip bu metinler ile Türkçe öğretim süreci daha verimli ve etkin bir hâle getirilmelidir.

2019 yılında güncellenen Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda metin seçiminde dikkat edilmesi gereken hususlar özetle şöyledir:

- Metinler tanınmış yazarlarının eserlerinden seçilmeli ve aktarım için eserin özgün hâli tercih edilmelidir. Sadece Türkiye sınırları içerisinde kalmamalı Türk dünyası, Balkan Türkleri ve diğer bölgelerdeki soydaş edebiyatlarından/eserlerinden metinler kullanılmalıdır. Bu seçimlerde farklı yazar tercihleri dikkate alınmalıdır. Türk edebiyatı/Türk dünyası edebiyatları dışından yapılacak metin seçme sürecinde mutlaka klasikleşmiş, dünyaca tanınan ve öğrenciye hitap eden eserler tercih edilmelidir.
- Metin uzunluklarına, içeriklerine; metinde kullanılan dil ve anlatıma dikkat edilmelidir. Metnin üslubunda öğrencilerin yaş/gelişim/sınıf düzeyleri ve eğitsel olmayan ifadelerin metinlerde bulunmamasına dikkat edilmeli, bulunduğu takdirde ise çıkarılmalıdır.
- Otantik metin kullanımı tercih edilmekle birlikte kitap için hazırlanması gereken bazı metin türlerinde anlatım özelliklerine ve yaş/gelişim/sınıf düzeylerine dikkat edilmelidir. Metinlerde kısaltma yapıldığı durumlarda metnin orijinalliği ve bütünlüğü göz önünde bulundurulmalı ve buna uygun hareket edilmelidir.

Bu kriterler göz önünde bulundurulduğunda metinlerin seçiminde gösterilecek hassasiyetin okuduğunu anlama becerisinin gelişiminde metinlerin işlevselliğini arttıracakları değerlendirilmektedir. Metinlerin pedagojik, metindilbilimsel ve yapısal uygunluğunun sürece katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Zira öğrencilerin metin yapısına yönelik bilgi sahibi olması, metnin içeriğiyle birlikte düzenlenme aşamalarına dair bilgilendirilmesi metnin yorumlanmasını kolaylaştırmaktadır (Williams vd. 2004). Ayrıca bu edinim metin içerisinde yer alan bilgilerin daha kolay hatırlanmasına da katkı sağlamaktadır (Williams vd. 2005, Peregoy ve Boyle, 2000).

Çalışma kapsamında yapılan alanyazın taramasında Çarkıt ve Bahadır (2022) Türkçe ders kitaplarında millî mücadele ve Atatürk teması metinlerinin okunabilirlik düzeylerini incelemiş, Küçükçopur vd. çalışmalarında (2022) Türkçe ders kitaplarında yer alan metinleri Türkçe öğretim programında belirtilen özellikler açısından ele almıştır. Tümer ve Canpolat (2022) ise yaptıkları araştırmada Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin yer aldığı temaların uygunluğunu öğretmen görüşlerine göre belirlenmiş ancak çalışmalarını sadece 5. Sınıf ile sınırlı tutmuşlardır. Yıldırım (2022) ise kültürün metinler yoluyla aktarımı bağlamında Türkçe ders kitaplarında geleneksel çocuk oyunlarını incelemiştir. Türkçe ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimlerini içerik analizi ile alan Maden (2021) Türkçe ders kitaplarıyla ilgili tezlerde daha çok metinlerin, ardından söz varlığı unsurlarının, öğrenci ve öğretmen görüşü almanın, değerler eğitiminin ve dil bilgisi özelliklerinin konu olarak tercih edildiğini ortaya koymuştur. Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin temalara uygunluğu bakımından incelemesini ise Kurtoğlu Zorlu (2021) yapmıştır. Keskinöglü ve Ökten (2021) Türkçe ders kitaplarında söz sanatlarının metaforlarla öğretilmesini ele aldıkları çalışmalarında kitaplarda yer alan metinler ve etkinliklerin, öğrencilerin bilişsel becerileri bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirmeye göre değil de bilgi ve uygulamaya yönelik hazırlandığını belirlemişlerdir. Yıldırım (2021) ise ders kitaplarında yer alan etkinliklerinin dil becerilerine dağılımı üzerine yürüttüğü çalışmasında tüm sınıf düzeylerinde ders kitaplarını ele almış ve dengeli dağılım göstermeyen etkinliklerin daha çok okuma kazanımlarına yönelik olduğu sonucuna ulaşmıştır. Karacaoğlu ve diğerlerinin (2021) araştırmasında ise tüm ders kitapları yazma etkinlikleri bağlamında ele alınmıştır. Batur ve Özdemir (2021) ise Türkçe ders kitabı etkinliklerinin kazanımlarla örtüşme durumlarını ele almış ve metinlere uygun şekilde görsel kullanımının önemine dikkat çekmiştir. Benzer sonuçlara ulaşan iki farklı çalışma ise Durukan ve Demir (2017) ile Sallabaş ve Yılmaz (2020) tarafından yapılmıştır. Araştırmacılar her iki çalışmada da ders

kitaplarındaki etkinlikler ele alınmış ve Bloom taksonomisine göre bu etkinliklerin alt düzey bilişsel beceri basamağında kaldığını ve dengeli bir dağılım göstermediğini ortaya koymuşlardır.

2. Yöntem

Çalışmada MEB tarafından ücretsiz olarak temin edilen ve 2021-2022 eğitim-öğretim yılında kullanılan Türkçe ders kitaplarında yer alan metinler incelenecektir. Doküman analizi ile bu metinlerin tasnifi, tür dağılımı, Türkçe dersi öğretim programına uygunluğu ele alınacaktır. Metin türü dağılımı, okuduğunu anlama becerisine ilişkin etkinlikler analiz edilecektir. Ders kitabındaki metinler, metinsellik ölçütlerine ve metindilbilimsel yaklaşıma göre analiz edilecektir. Bu analizler ışığında yapılacak sınıflandırmalar ile metinlerin beceri kazandırma sürecine uygunluğu, içerik açısından yeterliliği, etkinlikler açısından verimliliği değerlendirilecektir. Öğrenci ve öğretmenler için birincil ders kaynağı olan ders kitaplarının anlama ve yorumlamaya uygun olarak hazırlanıp hazırlanmadığı tespit edilmeye çalışılacaktır. Kitapların Türkçe dersinin temel amaç ve hedeflerini yansıtmaya düzeyi ve etkinlik süreçlerinin bu amaca ne aşamada hizmet ettiği ortaya konulacaktır. Çalışmada aynı zamanda Türkçe ders kitaplarının, kitapta yer alan metinlerin ve bu metinlere bağlı etkinliklerin yeterlilikleri değerlendirilmiş olacaktır.

2.1. Araştırmanın modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması olarak desenlenmiştir. Durum kapsamında yürütölen çalışmalarda inceleme nesneleri ve çalışma grupları yer alabilmektedir. Araştırma sürecinde inceleme nesnesi olarak MEB tarafından ücretsiz olarak temin edilen Türkçe ders kitapları yer almaktadır. Bu kitaplar Talim Terbiye Kurulu Başkanlığınca onaylanmakta ve 5 yıl süre ile ders kitabı olarak kullanılmaktadır. Kitapların sınıf düzeyi, yazar, TTKB onay tarih ve sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1. Türkçe ders kitapları ile ilgili temel bilgiler

Sınıf Düzeyi	Yayınevi	Yazarlar	TTKB Onay Tarih ve Sayısı	Sayfa Sayısı
5. Sınıf	Anıttepe	şule ÇAPRAZ BARAN – Elif DİREN	18.04.2019 - 8	252
6. Sınıf	MEB	Sabri CEYLAN - Kadir DURU Gölten ERKEK - Murat PASTUTMAZ	28.05.2018 - 78	288
7. Sınıf	Özgün	Hilal ERKAL - Mehmet ERKAL	18.04.2019 - 8	275
8. Sınıf	MEB	Hilal ESELİOĞLU - Sıdıka SET - Ayşe YÜCEL	18.04.2019 - 8	297

2.2. Araştırmanın inceleme nesneleri

Araştırmanın ilk ayağını ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında kullanılan Türkçe ders kitapları oluşturmaktadır. Bu kitaplarda yer alan metinler, tür dağılımı ve okuduğunu anlama becerisine yönelik hazırlanmış etkinlikler bağlamında Türkçe Dersi Öğretim Programı (2019) ile ne kadar tutarlılık içinde olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma analitik araştırma modeli ile desenlenmiştir. Analitik araştırmalarda doküman incelemesi yöntemiyle olaylar, düşünceler, kavramlar ve eserler analiz edilir. Analitik araştırmalar nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin özelliklerini içerir. Analitik araştırma modellerinde direkt iletişime geçilmez, veri toplama ve buna bağlı yürütölen analiz süreci genellikle dokümanlara dayalıdır (McMillan, 2004; McMillan ve Schumacher, 2014; Burkett, 1990’dan akt.

Boyacı, Güner ve Babadağ, 2017, s. 177-178). Bu çalışmada da 2020-2021 eğitim-öğretim yılında kullanılan 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (Anıttepe Yayıncılık), 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (Millî Eğitim Bakanlığı), 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (Özgün Yayınları) ve 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (Millî Eğitim Bakanlığı) inceleme nesnesi olarak alınmış ve bunlardan elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir.

			
5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (Çapraz-Baran ve Diren, 2019)	6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (Ceylan vd., 2021)	7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (Erkal ve Erkal, 2019)	8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (Eselioğlu vd., 2019)

Görsel 3. Araştırmada kullanılan Türkçe ders kitapları

2.3. Araştırma ile ilgili izinler

Araştırmanın etik izni Yıldız Teknik Üniversitesi Araştırma ve Planlama Rektör Yardımcılığının 02.06.2022 tarih ve 2022.06 numaralı etik kurulu kararı ile alınmıştır.

3. Bulgular ve yorumlar

Araştırmada ders kitaplarına yönelik yürütülen doküman incelemesi, içerik analizi ile sürdürülmüştür. Kitaplardan elde edilen veriler tasnif edilmiş, inceleme alanına uygun şekilde gruplandırılarak tablolaştırılmıştır. Kitaplardan elde edilen veriler şu şekildedir:

- 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Metinler/Metin Türleri ve Okuduğunu Anlama Becerisine Yönelik Etkinlikler
- 6. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Metinler/Metin Türleri ve Okuduğunu Anlama Becerisine Yönelik Etkinlikler
- 7. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Metinler/Metin Türleri ve Okuduğunu Anlama Becerisine Yönelik Etkinlikler
- 8. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Metinler/Metin Türleri ve Okuduğunu Anlama Becerisine Yönelik Etkinlikler

Ders kitaplarından elde edilen bu veriler aynı zamanda kitaplardaki tür dağılımını, etkinlik türlerini ve bu etkinliklerin Türkçe Dersi Öğretim Programı içerisinde yer alan hangi kazanımla ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

3.1. 5. sınıf Türkçe ders kitabında (Çapraz-Baran ve Diren, 2019) yer alan metinler/metin türleri ve okuduğunu anlama becerisine yönelik etkinlikler

Tablo 2. “5. Sınıf Birey ve Toplum” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

Adres RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8 Kadıköy - İSTANBUL / TÜRKİYE 34714 e-posta: editor@rumelide.com tel: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616	Address RumeliDE Journal of Language and Literature Studies Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8 Kadıköy - ISTANBUL / TURKEY 34714 e-mail: editor@rumelide.com, phone: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616
---	---

5. Sınıf 1. Tema: Birey ve Toplum

Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Memleket İsterim	şiir	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Konu ve ana duygu belirleme (5. Etkinlik) Okuduğu metinle ilgili görselleri belirleme (7. Etkinlik) Okuduğu metin bağlamında sözcüklerin anlam özelliklerini belirleme (8.Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. T.5.3.14. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler. T.5.3.20. Metnin konusunu belirler. T.5.3.2. Metni türün özelliklerine uygun biçimde okur. T.5.3.22. Görsellerle ilgili soruları cevaplar. T.5.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.
Hoşça Kalın, Güle Güle	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Konu ve ana fikir belirleme (4. Etkinlik) Metnin anlatımına ilişkin çıkarımlarda bulunma (5. Etkinlik) Okuduğu metin bağlamında sözcüklerin anlam özelliklerini belirleme (8.Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. T.5.3.14. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler. T.5.3.20. Metnin konusunu belirler. T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur. T.5.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.
Anadolu'da Konukseverlik Gelenelseldir	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Konu ve ana fikir belirleme (4. Etkinlik) Okuduğu metne ilişkin çıkarımlarda bulunma (5. Etkinlik) Okuduğu metin bağlamında sözcüklerin anlam özelliklerini belirleme (8.Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. T.5.3.14. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler. T.5.3.20. Metnin konusunu belirler. T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur. T.5.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.
İlk Ders (Dinleme/İzleme Metni)	Öyküleyici		

Tablo 2’den anlaşıldığı gibi “*Birey ve Toplum*” adlı birinci temada on iki farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler dokuz farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 3. “5. Sınıf Millî Mücadele ve Atatürk” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

5. Sınıf 2. Tema: Millî Mücadele ve Atatürk			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Mustafa Kemal’in Kağnısı	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.
		Okuduğu metne dayalı çıkarımlarda bulunma (4. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
		Okuduklarına ilişkin çıkarımlarda bulunma (8. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Dumlupınar Savaşı	Öyküleyici	Okuduğu metin bağlamından hareketle deyimlerin anlamlarını tahmin etme (3.Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.
		Okuduğunu anlama soruları (5. Etkinlik)	T.5.3.5. Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.
		Okuduğu metne ilişkin sorular hazırlama (7. Etkinlik)	T.5.3.6. Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.
6 Mart 1915 Gecesi	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.
		Okuduğu metnin hikâye haritasını çıkarma (5. Etkinlik)	T.5.3.16. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.
		Okuduklarına ilişkin çıkarımlarda bulunma (9. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Bir Temmuz Gecesi (Dinleme/İzleme Metni)	Öyküleyici	Okuduklarına ilişkin çıkarımlarda bulunma (7. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Tablo 3’ten anlaşıldığı gibi “*Millî Mücadele ve Atatürk*” adlı ikinci temada dokuz farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler altı farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 4. “5. Sınıf Doğa ve Evren” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

5. Sınıf 3. Tema: Doğa ve Evren			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Bu Nehir Bizim	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.
		Okuduklarına dayalı karşılaştırmalar yapma (4. Etkinlik)	T.5.3.27. Metinler arasında karşılaştırma yapar.

Okland Adası	Bilgilendirici	Okuduğu metinle ilişkili görselleri belirleme (5. Etkinlik)	T.5.3.22. Görsellerle ilgili soruları cevaplar.
		Okuduklarından hareketle çıkarımda bulunma (8. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
		Okuduğunu anlama soruları (4. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.
Deprem	Öyküleyici	Okuduklarına ilişkin çıkarımda bulunma (5. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
		Okuduğu metne dayalı çıkarımda bulunma (6. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
		Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.
Sakın Kesme (Dinleme/İzleme Metni)	Şiir	Okuduğu metnin hikâye haritasını oluşturma (3. Etkinlik)	T.5.3.16. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.
		Okuduğu metne dayalı çıkarımda bulunma (4. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
		Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.

Tablo 4'ten anlaşıldığı gibi “Doğa ve Evren” adlı üçüncü temada beş farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler altı farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 5. “5. Sınıf Millî Kültürümüz” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

5. Sınıf 4. Tema: Millî Kültürümüz			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Kilim	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.
		Okuduğu metne dayalı çıkarımda bulunma (4. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Vatan yahut Silistre	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.
		Okuduğu metne ilişkin sorular hazırlayıp cevaplama (3. Etkinlik)	T.5.3.18. Metinle ilgili sorular sorar.
		Konu ve ana fikir belirleme (4 Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.
		Okuduğu metnin hikâye haritasını oluşturma (5. Etkinlik)	T.5.3.14. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.
			T.5.3.20. Metnin konusunu belirler.
		T.5.3.16. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.	

Boğaç Han	Öyküleyici	Okuduklarına ilişkin tahminde bulunma (1. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Ali Kuşçu (Dinleme/İzleme Metni)	Bilgilendirici	Okuduğu metnin hikâye haritasını oluşturma (3. Etkinlik) Okuduğunu anlama soruları (4. Etkinlik)	T.5.3.16. Metindeki hikâye unsurlarını belirler. T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.

Tablo 5'ten anlaşıldığı gibi “*Millî Kültürümüz*” adlı dördüncü temada beş farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler altı farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 6. “5. Sınıf Vatandaşlık” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

5. Sınıf 5. Tema: Vatandaşlık			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Çocuk Bahçesindeki Bekçi	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (4. Etkinlik) Okuduğu metnin hikâye haritasını oluşturma (5. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. T.5.3.16. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.
Bilinçli Tüketici	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Okuduklarına ilişkin çıkarımlarda bulunma (5. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Özgürlük	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Konu ve ana fikir belirleme (4. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. T.5.3.14. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler. T.5.3.20. Metnin konusunu belirler.
Sokak (Dinleme/İzleme Metni)	Bilgilendirici		

Tablo 6'dan anlaşıldığı gibi “*Vatandaşlık*” adlı beşinci temada dört farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler beş farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 7. “5. Sınıf Sağlık ve Spor” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

5. Sınıf 6. Tema: Sağlık Ve Spor			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Karagöz Kibarlık Öğreniyor	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Okuduklarına ilişkin çıkarımda bulunma (5. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Çitlembik	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.

Spor ve Bedenimiz	Bilgilendirici	Okuduklarına ilişkin çıkarımda bulunma (3. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
		Okuduklarına ilişkin değerlendirmede bulunma (1. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Tavşan ile Kaplumbağa (Dinleme/İzleme Metni)	Öyküleyici	Konu ve ana fikir belirleme (4. Etkinlik)	T.5.3.14. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.
			T.5.3.20. Metnin konusunu belirler.

Tablo 7'den anlaşıldığı gibi “Sağlık ve Spor” adlı altıncı temada üç farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler dört farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 8. “5. Sınıf Erdemler” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

5. Sınıf 7. Tema: Erdemler			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
İyiliğin Değerini Bilen Kim	Öyküleyici	Okuduklarına ilişkin değerlendirmede bulunma (3. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
		Konu ve ana fikir belirleme (4. Etkinlik)	T.5.3.14. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.
		Okuduğu metnin başlık-içerik uyumunu değerlendirme, başlık belirleme (5. Etkinlik)	T.5.3.20. Metnin konusunu belirler.
		Okuduğu metni değerlendirme, çıkarımlar yapma (7. Etkinlik)	T.5.3.24. Okuduğu metnin içeriğine uygun başlık/başlıklar belirler.
Büyüklerle Saygı	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (8. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
		Okuduğu metinle ilgili görselleri belirleme (6. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.
		Okuduğu metinle ilgili çıkarımlar yapma (2. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.
		Okuduğu metinle ilgili çıkarımlar yapma (2. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.
Yaşama Sevinci	Öyküleyici	Okuduğu metinle ilgili çıkarımlar yapma (2. Etkinlik)	T.5.3.14. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.
		Okuduğu metinle ilgili çıkarımlar yapma (2. Etkinlik)	T.5.3.20. Metnin konusunu belirler.
		Okuduğu metinle ilgili çıkarımlar yapma (2. Etkinlik)	T.5.3.22. Görsellerle ilgili soruları cevaplar.
		Okuduğu metinle ilgili çıkarımlar yapma (2. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

		Okuduğu metnin hikâye unsurlarını belirleme (3. Etkinlik)	T.5.3.16. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.
		Okuduğu metinle ilgili çıkarımlar yapma (4. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
		Okuduğu metni başka bir metinle karşılaştırma (6. Etkinlik)	T.5.3.27. Metinler arasında karşılaştırma yapar.
Paylaşım (Dinleme/İzleme Metni)	Şiir		

Tablo 8’den anlaşıldığı gibi “*Erdemler*” adlı yedinci temada yedi farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler sekiz farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 9. “5. Sınıf Bilim ve Teknoloji” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

5. Sınıf 8. Tema: Bilim Ve Teknoloji			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Barkod	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Okuduklarına ilişkin çıkarımda bulunma (5. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Sosyal Medya Psikolojimizi Bozdu	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Konu ve ana fikir belirleme (4. Etkinlik) Okuduklarına ilişkin çıkarımda bulunma (5. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. T.5.3.14. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler. T.5.3.20. Metnin konusunu belirler.
Akıllı Ulaşım Sistemleri	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (9. Etkinlik) Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Okuduklarına ilişkin çıkarımda bulunma (5. Etkinlik)	T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur. T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir. T.5.3.31. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Aziz Sancar (Dinleme /İzleme Metni)	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (5. Etkinlik)	T.5.3.19. Metinle ilgili sorulara cevap verir.

Tablo 9’dan anlaşıldığı gibi “*Bilim ve Teknoloji*” adlı sekizinci temada üç farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler dört farklı kazanımla ilişkilidir.

3.2. 6. sınıf Türkçe ders kitabında (Ceylan vd., 2021) yer alan metinler/metin türleri ve okuduğunu anlama becerisine yönelik etkinlikler

Tablo 10. “6. Sınıf Okuma Kültürü” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

Adres	Address
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8 Kadıköy - İSTANBUL / TÜRKİYE 34714 e-posta: editor@rumelide.com tel: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616	RumeliDE Journal of Language and Literature Studies Osmanağa Mahallesi, Mürver Çiçeği Sokak, No:14/8 Kadıköy - ISTANBUL / TURKEY 34714 e-mail: editor@rumelide.com, phone: +90 505 7958124, +90 216 773 0 616

6. Sınıf 1. Tema: Okuma Kültürü

Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Bu da Benim Öyküm	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Arıyorum	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Canım Kitaplığım	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Heykeli Dikilen Eşek	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.

Tablo 10'dan anlaşıldığı gibi “Okuma Kültürü” adlı birinci temada sadece bir tür okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler tek bir kazanımla ilişkilidir.

Tablo 11. “6. Sınıf Millî Mücadele ve Atatürk” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Türk Askerinin Cesareti	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Yaşlı Nine	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
15 Temmuz	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
120	Öyküleyici	Okuduklarına ilişkin çıkarımda bulunma (4. Etkinlik)	T.6.3.29. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Tablo 11'den anlaşıldığı gibi “Millî Mücadele ve Atatürk” adlı ikinci temada üç farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler üç farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 12. “6. Sınıf Bilim ve Teknoloji” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

6. SINIF 3. TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ

Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Aziz Sancar	Bilgilendirici	5N1K sorularını cevaplama (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (3. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.6.3.29. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
İnsanlar Zamanı Eskiden Nasıl Ölçerdi	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (5. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.6.3.29. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Teknoloji Bağımlılığı	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Bak Postacı Geliyor, Selam Veriyor	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.

Tablo 12'den anlaşıldığı gibi “*Millî Mücadele ve Atatürk*” adlı üçüncü temada üç farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler iki farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 13. “6. Sınıf Erdemler” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

6. SINIF 4. TEMA: ERDEMLER			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Vermek Çoğalmaktır	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Sevgi Diyen Çağlar Aşar	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (5. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.6.3.29. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Gümüş Kanat	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (5. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.6.3.29. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Balıkçıl	Öyküleyici		

Tablo 13'ten anlaşıldığı gibi “*Millî Mücadele ve Atatürk*” adlı dördüncü temada iki farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler iki farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 14. “6. Sınıf Doğa ve Evren” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

6. SINIF 5. TEMA: DOĞA VE EVREN			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Merak Ettiklerimiz	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Afyon	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.

Su Kirliliği	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Kar Kristallerinin Peşinde Bir Yaşam	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (8. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.6.3.29. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Tablo 14'ten anlaşıldığı gibi “Doğa ve Evren” adlı beşinci temada iki farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler iki farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 15. “6. Sınıf Millî Kültürümüz” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

6. SINIF 6. TEMA: MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Anadolu	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Tarhananın Öyküsü	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Ana Dili	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Kara Tren	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.

Tablo 15'ten anlaşıldığı gibi “Millî Kültürümüz” adlı altıncı temada sadece bir türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler tek bir kazanımla ilişkilidir.

Tablo 16. “6. Sınıf Sağlık ve Spor” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

6. SINIF 7. TEMA: SAĞLIK VE SPOR			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Bisiklet Zamanı	Bilgilendirici	Okuduğu metnin hikâye haritasını oluşturma (2. Etkinlik) Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (8. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.6.3.29. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Yemek, İçmek ve Sindirmek	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (8. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.6.3.29. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Obezite Hakkında 10 Soru 10 Cevap	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Vazgeçmeyenlerin Hikâyesi	Öyküleyici	Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (6. Etkinlik)	T.6.3.29. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Tablo 16'dan anlaşıldığı gibi “*Sağlık ve Spor*” adlı yedinci temada üç farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler iki farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 17. “6. Sınıf Birey ve Toplum” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

6. SINIF 8. TEMA: BİREY VE TOPLUM			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Evet Efendim	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Sen de Bir İyilik Yap	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Dostluğa Dair	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.6.3.17. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Hacettepe	Öyküleyici		

Tablo 17'den anlaşıldığı gibi “*Birey ve Toplum*” adlı sekizinci temada sadece bir türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler tek bir kazanımla ilişkilidir.

3.3. 7. sınıf Türkçe ders kitabında (Erkal ve Erkal, 2019) yer alan metinler/metin türleri ve okuduğunu anlama becerisine yönelik etkinlikler

Tablo 18. “7. Sınıf Erdemler” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

7. SINIF 1. TEMA: ERDEMLER			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Karanfiller ve Domates Suyu	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (4. Etkinlik) Metin karşılaştırma (6. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.7.3.25. Metinler arasında karşılaştırma yapar.
Ninenin Kitabı	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Hikâye unsurlarını belirleme (4. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.7.3.21. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.
Baba, Bana Bir Şiir Bul	Şiir	Ana duygu belirleme (2. Etkinlik)	T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.
Akıllı Kız (Dinleme/İzleme Metni)	Öyküleyici		

Tablo 18'den anlaşıldığı gibi “*Erdemler*” adlı birinci temada dört farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler dört farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 19. “7. Sınıf Millî Mücadele ve Atatürk” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

7. SINIF 2. TEMA: MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Atatürk ve Anıları	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Koca Seyit	Öyküleyici	Okuduğuyla ilgili sorular sorma (2. Etkinlik)	T.7.3.20. Metinle ilgili sorular sorar.
Bir Mustafa Kemal Vardı	Şiir		
Bayrağımızın Altında (Dinleme/İzleme Metni)	Öyküleyici		

Tablo 19'dan anlaşıldığı gibi “*Millî Mücadele ve Atatürk*” adlı ikinci temada iki farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler iki farklı kazanımla ilişkilidir. “*Bir Mustafa Kemal Vardı*” başlıklı şiir türündeki metinde ise okuduğunu anlamaya yönelik herhangi bir etkinliğe yer verilmemiştir.

Tablo 20. “7. Sınıf Duygular” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

7. SINIF 3. TEMA: DUYGULAR			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Meşe ile Saz	Öyküleyici	Hikâye unsurlarını belirleme (2. Etkinlik)	T.7.3.21. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.
Küçük Çocuk	Şiir	Ana fikir belirleme (3. Etkinlik)	T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.
Yıkmak Kolay	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Konu, ana fikir ve yardımcı fikirleri belirleme (4. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.7.3.16. Metnin konusunu belirler. T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler. T.7.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.
Sözcüklerin Gücü (Dinleme/İzleme Metni)	Öyküleyici		

Tablo 20'den anlaşıldığı gibi “*Erdemler*” adlı üçüncü temada dört farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler dört farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 21. “7. Sınıf Millî Kültürümüz” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

7. SINIF 4. TEMA: MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
İstiklâl Marşı'nın Kabulü	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Konu, ana fikir belirleme (4. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (5. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.7.3.16. Metnin konusunu belirler. T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler. T.7.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.
Büyük Mimar Koca Sinan	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (6. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.7.3.28. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Yurt Türküsü	Şiir	Metin karşılaştırma (3. Etkinlik)	
Anadolu Üstüne	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (4. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar.

Tablo 21'den anlaşıldığı gibi “*Millî Kültürümüz*” adlı dördüncü temada üç farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler beş farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 22. “7. Sınıf Doğa ve Evren” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

7. SINIF 5. TEMA: DOĞA VE EVREN			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Küçük Yunus	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Hikâye unsurlarını belirleme (4. Etkinlik) Konu, ana fikir ve yardımcı fikirleri belirleme (4. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.7.3.16. Metnin konusunu belirler. T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler. T.7.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.
Son Leylek	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Hikâye unsurlarını belirleme (3. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.7.3.21. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.
Güz	Şiir		
Dünya Kadar Plastik (Dinleme/İzleme Metni)	Bilgilendirici		

Tablo 22’den anlaşıldığı gibi “*Millî Kültürümüz*” adlı beşinci temada üç farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler beş farklı kazanımla ilişkilidir. “*Güz*” başlıklı şiir türündeki metinde ise okuduğunu anlamaya yönelik herhangi bir etkinliğe yer verilmemiştir.

Tablo 23. “7. Sınıf Sanat” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

7. SINIF 6. TEMA: SANAT			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Anadolu Davulu	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Sazıma	Şiir		
Karagöz ile Hacivat	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Hikâye unsurlarını belirleme (3. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.7.3.21. Metindeki hikâye unsurlarını belirler.
Türkiye’de Geleneksel Sanatlar (Dinleme/İzleme Metni)	Bilgilendirici		

Tablo 23’ten anlaşıldığı gibi “*Sanat*” adlı altıncı temada iki farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler iki farklı kazanımla ilişkilidir. “*Sazıma*” başlıklı şiir türündeki metinde ise okuduğunu anlamaya yönelik herhangi bir etkinliğe yer verilmemiştir.

Tablo 24. “7. Sınıf Kişisel Gelişim” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

7. SINIF 7. TEMA: KİŞİSEL GELİŞİM			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Ağaç ve Sen	Şiir	Ana duygu belirleme (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (3 ve 4. Etkinlik)	T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.
Bazı İnsanlar	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Konu, ana fikir ve yardımcı fikirleri belirleme (5. Etkinlik) Metin karşılaştırma (7. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.7.3.16. Metnin konusunu belirler. T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler. T.7.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.
Karamsar ve İyimser Bakış Açısı	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Metinle ilgili sorular sorma (3. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.7.3.20. Metinle ilgili sorular sorar.
İletişim Becerilerimiz (Dinleme/İzleme Metni)	Bilgilendirici	Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (5. Etkinlik)	T.7.3.28. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Tablo 24'ten anlaşıldığı gibi “*Kişisel Gelişim*” adlı yedinci temada altı farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler beş farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 25. “7. Sınıf Bilim ve Teknoloji” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

7. SINIF 8. TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlişkili Olduğu Kazanım
Ampulün İlk Yanışı	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Konu, ana fikir ve yardımcı fikirleri belirleme (5. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.7.3.16. Metnin konusunu belirler. T.7.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler. T.7.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.
İbni Sina	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Ishkla Haberleşenler	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.7.3.19. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Elinizin Altındaki Dünya (Dinleme /İzleme Metni)	Bilgilendirici		

Tablo 25'ten anlaşıldığı gibi “*Bilim ve Teknoloji*” adlı sekizinci temada iki farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler dört farklı kazanımla ilişkilidir.

3.4. 8. sınıf Türkçe ders kitabında (Eselioglu vd., 2019) yer alan metinler/metin türleri ve okuduğunu anlama becerisine yönelik etkinlikler

Tablo 26. “8. Sınıf Erdemler” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

8. SINIF 1. TEMA: ERDEMLER			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlgili Kazanım/ Kazanımlar
İyimserlik ve Kötümserlik Üzerine	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (4. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Kaşığı	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Hikâye unsurlarını belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.20. Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler.
İnsanla Güzel	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Konu, ana duygu belirleme (5. Etkinlik) Okuduğunu anlama soruları (7. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.16. Metnin konusunu belirler. T.8.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.

**Kedi ile Fare
(Dinleme/İzleme
Metni)** Öyküleyici

Tablo 26'dan anlaşıldığı gibi “*Erdemler*” adlı birinci temada dört farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler beş farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 27. “8. Sınıf Millî Mücadele ve Atatürk” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

8. SINIF 2. TEMA: MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlgili Kazanım/ Kazanımlar
Bayrağımızın Altında	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Hikâye unsurlarını belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.20.Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler.
Atatürk ve Müzik	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Metnin türünü belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Kınalı Ali'nin Mektubu	Öyküleyici	Metinle ilgili sorular oluşturma (3. Etkinlik) Hikâye unsurlarını belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.15. Metinle ilgili sorular sorar. T.8.3.20.Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler.
Atatürk'ü Gördüm (Dinleme/İzleme Metni)	Şiir		

Tablo 27'den anlaşıldığı gibi “*Millî Mücadele ve Atatürk*” adlı ikinci temada beş farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler üç farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 28. “8. Sınıf Bilim ve Teknoloji” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

8. SINIF 3. TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ

Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlgili Kazanım/ Kazanımlar
Gündelik Hayatımızda E-Hastalıklar	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (3. Etkinlik) Okuduğunu anlama soruları (7. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Simit ve Peynir'le Bilim İnsanı Öyküleri	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (3. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Parktaki Bilim	Bilgilendirici	Metinle ilgili sorular oluşturma (2. Etkinlik)	T.8.3.15. Metinle ilgili sorular sorar.

Uzay Giysileri (Dinleme/İzleme Metni)	Öyküleyici	Konu, ana fikir belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.16. Metnin konusunu belirler.
		Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (4. Etkinlik)	T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.

Tablo 28'den anlaşıldığı gibi “*Bilim ve Teknoloji*” adlı üçüncü temada dört farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler üç farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 29. “8. Sınıf Birey ve Toplum” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

8. SINIF 4. TEMA: BİREY VE TOPLUM			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlgili Kazanım/ Kazanımlar
Kaldırımlar	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Konu, ana duygu belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.16. Metnin konusunu belirler.
Portakal	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar.
Dilimiz Kuşatma Altında	Bilgilendirici	Metinle ilgili sorular oluşturma (2. Etkinlik) Konu, ana fikir belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.15. Metinle ilgili sorular sorar. T.8.3.16. Metnin konusunu belirler.
Karanlığın Rengi Beyaz (Dinleme/İzleme Metni)	Öyküleyici		

Tablo 29'dan anlaşıldığı gibi “*Birey ve Toplum*” adlı dördüncü temada dört farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler üç farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 30. “8. Sınıf Zaman ve Mekan” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

8. SINIF 5. TEMA: ZAMAN VE MEKÂN			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlgili Kazanım/ Kazanımlar
Eşref Saat	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (3. Etkinlik) Konu, ana fikir, yardımcı fikir belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.16. Metnin konusunu belirler.
Türkiye	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Konu, ana duygu belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.16. Metnin konusunu belirler.
Peri Bacaları	Öyküleyici	Metinle ilgili sorular oluşturma (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (4. Etkinlik)	T.8.3.15. Metinle ilgili sorular sorar. T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Robinson Crusoe	Öyküleyici		

(Dinleme/İzleme Metni)

Tablo 30'den anlaşıldığı gibi “*Zaman ve Mekan*” adlı beşinci temada dört farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler dört farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 31. “8. Sınıf Millî Kültürümüz” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

8. SINIF 6. TEMA: MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlgili Kazanım/ Kazanımlar
Göç Destanı	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Konu, ana fikir belirleme (3. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (5. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Vatan Sevgisini İçten Duyanlar	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Konu, ana duygu belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.16. Metnin konusunu belirler.
Bir Fincan Kahve	Bilgilendirici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili çıkarımda bulunma (3. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.25. Okudukları ile ilgili çıkarımlarda bulunur.
Kız Kulesi (Dinleme/İzleme Metni)	Öyküleyici		

Tablo 31'den anlaşıldığı gibi “*Millî Kültürümüz*” adlı altıncı temada dört farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler üç farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 32. “8. Sınıf Doğa ve Evren” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

8. SINIF 7. TEMA: DOĞA VE EVREN

Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlgili Kazanım/ Kazanımlar
Yılkı Atı	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Hikâye unsurlarını belirleme (3. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili karşılaştırmalar yapma (4. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.20. Okuduğu metinlerdeki hikâye unsurlarını belirler. T.8.3.23. Metinler arasında karşılaştırma yapar.
Rüzgâr	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Konu, ana duygu belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.16. Metnin konusunu belirler.

Gündüzünü Kaybeden Kuş	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Okuduklarıyla ilgili karşılaştırmalar yapma (5. Etkinlik)	T.8.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler. T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.23. Metinler arasında karşılaştırma yapar.
Hava Kirliliği (Dinleme/İzleme Metni)	Bilgilendirici		

Tablo 32'den anlaşıldığı gibi “Doğa ve Evren” adlı yedinci temada beş farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler beş farklı kazanımla ilişkilidir.

Tablo 33. “8. Sınıf Vatandaşlık” temasında yer alan metin türleri ve etkinlikler

8. SINIF 8. TEMA: VATANDAŞLIK			
Metin	Metin Türü	Etkinlik Türü	İlgili Kazanım/ Kazanımlar
Haritada Bir Nokta	Öyküleyici	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Konu, ana fikir, yardımcı fikir belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.16. Metnin konusunu belirler. T.8.3.18. Metindeki yardımcı fikirleri belirler.
Yaşamaya Dair	Şiir	Okuduğunu anlama soruları (2. Etkinlik) Konu, ana duygu belirleme (3. Etkinlik)	T.8.3.14. Metinle ilgili soruları cevaplar. T.8.3.16. Metnin konusunu belirler. T.8.3.17. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.
Kalbim Rumeli’de Kaldı	Öyküleyici	Metinle ilgili sorular oluşturma (2. Etkinlik)	T.8.3.15. Metinle ilgili sorular sorar.
Zeytinyağı Üretimi (Dinleme /İzleme Metni)	Bilgilendirici		

Tablo 33’ten anlaşıldığı gibi “Vatandaşlık” adlı sekizinci temada beş farklı türde okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlik yer almaktadır. Bu etkinlikler beş farklı kazanımla ilişkilidir.

Kitaplarda yer alan metinler, metin türleri, metinlerle ilişkili olan okuduğunu anlamaya yönelik etkinlikler tablolarında dağılımı verildiği şekilde yer almaktadır. Kitaplarda yer alan metinlerin genel dağılımı, tür tasnifi, tema bazındaki etkinlik ve ilişkili kazanım sayıları ise şu şekildedir:

Tablo 34. Ders kitaplarından yer alan metinlerin tür dağılımı, etkinlik sayıları ve ilişkili kazanımlar

Kitap Adı	Öyküleyici Metin Sayısı	Bilgilendirici Metin Sayısı	şiir Sayısı	Etkinlik Sayısı	İlişkili Kazanım Sayısı
5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	16	10	6	76	10
6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	16	12	4	39	3
7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	15	10	7	40	8
8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı	16	9	7	50	8

4. Sonuç, tartişma ve öneriler

Bilgiden ziyade beceri kazandırma sürecini esas alan Türkçe dersinde, okuduğunu anlama becerisinin gelişiminde kullanılan temel araçlar metinlerdir. Metinler, Türkçe ders kitaplarına belirli kriterler göz önünde bulundurularak alınır. Bu seçimlerde metinsellik ölçütleri, metnin özgünlüğü/otantikliği, ait olduğu türe ilişkin özellikleri taşıması/yansıması gibi hususlar dikkate alınır. Araştırmamızda ortaokul Türkçe ders kitaplarında yer alan metinler çok yönlü bir açıdan ele alınmıştır. Öncelikle metinlerin tür tasnifi yapılmış ve metinlerin okuduğunu anlamaya ilişkin etkinlikleri belirlenmiştir. Türkçe öğretim programında yer alan kazanımlar bu etkinliklerle ilişkilendirilmiş ve kitaplarda dengeli bir dağılım olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Türkçe ders kitapları ekseninde ulaşılan sonuçlar şöyledir:

5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı esas alındığında metinlerin öyküleyici ağırlıklı olduğu, bilgilendirici metinlerin bazılarının sınıf/yaş/gelişim düzeyinin üzerinde olduğu tespit edilmiştir. şiir sayısı yeterli olmakla birlikte bazı şiirler daha üst sınıflara uygun niteliktedir. Metinlerle bağlantılı olarak 10 farklı kazanım ile ilişkili, okuduğunu anlamaya dayalı 76 adet etkinlik bulunmaktadır. Diğer sınıf düzeylerindeki kitaplarla karşılaştırıldığında etkinlik sayısı daha fazladır.

6. Sınıf Türkçe Ders Kitabı esas alındığında metinlerin öyküleyici ağırlıklı olduğu, büyük çoğunluğunun sınıf/yaş/gelişim düzeyine uygun olduğu tespit edilmiştir. Dört adetle en az şiir bu kitapta bulunmaktadır. Bu kitapta en çok dikkat çeken durum 39 adet etkinliğin, okuduğunu anlamaya ilişkin sadece 3 farklı kazanımla ilişkili olmasıdır. Bu sayı oldukça düşüktür. Diğer okuduğunu anlamaya yönelik kazanımlar metin bağlantılı olarak yer almamaktadır.

7. Sınıf Türkçe Ders Kitabı esas alındığında metinlerin öyküleyici ağırlıklı olduğu, büyük çoğunluğunun sınıf/yaş/gelişim düzeyine uygun olduğu tespit edilmiştir. Yedi adet şiir bulunmaktadır. 8 farklı kazanımla ilişkili 40 adet etkinlik bulunmaktadır. Etkinlik sayısının yeterli olmadığı değerlendirilmektedir.

8. Sınıf Türkçe Ders Kitabı esas alındığında metinlerin öyküleyici ağırlıklı olduğu, büyük çoğunluğunun sınıf/yaş/gelişim düzeyine uygun olduğu tespit edilmiştir. Sınıf düzeyi arttıka bilgilendirici metinlere daha çok yer verilmesi gerekirken en az sayıda bilgilendirici metin bu kitapta yer

almaktadır. 8 farklı kazanımla ilişkili 50 adet etkinlik bulunmaktadır. Etkinlik sayısının yeterli olduğu değerlendirilmektedir.

Değişen koşullar ve gelişen teknoloji ile birlikte öğrencilere hitap edecek metinler yenilikçi olmak durumundadır. Ancak metinlerde bu durumu dikkate alırken millî değerleri taşıyan ve “klasik” olarak nitelenen, edebî değeri yüksek metinlerin de mutlaka kitaplarda yer alması gerekmektedir. Metin seçimindeki kriterler göz önünde bulundurularak yapılacak metin belirleme sürecinde bu durumlara da dikkat edilmelidir.

Araştırma kapsamında elde edilen veriler benzer içerikli çalışmalarla mukayese edilmiştir. Tümer ve Canpolat (2022) Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin yer aldığı temaların uygunluğunu öğretmen görüşlerine göre belirlediği çalışmalarında metinlerin birçoğunun uygun temada yer aldığını, ancak “tema” kavramına ilişkin farklı anlama/anlamlandırılmaların öğrenciler tarafından yapılabildiğini ortaya koymuşlardır. Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin temalara uygunluğu bakımından incelemesini yapan Kurtoğlu Zorlu (2021) her metnin bulunduğu temaya uygun olması beklendiğini ancak bazı metinlerin buldukları temayla tamamen ilgisiz olduğu, bazı metinlerin ise yalnızca kısmen ilgili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Keskinoglu ve Ökten (2021) metinler ve etkinliklerin, öğrencilerin bilişsel becerileri bilgi, kavrama, uygulama, analiz, sentez ve değerlendirmeye göre değil de bilgi ve uygulamaya yönelik hazırlandığını belirlemişlerdir. Batur ve Özdemir (2021) çalışmalarında metinlere uygun şekilde görsel kullanımının önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Metin seçme kriterlerinden yola çıkıldığında görsel tasarım, içerik zenginliği ön planda tutularak aynı zamanda metinlerin web araçları, karekodlar ve interaktif içeriklerle desteklenmesi yerinde olacaktır.

Araştırmamızda incelenen kitaplar/metinler ışığında şekillenen metin seçimine yönelik şu öneriler sunulabilir:

- Türkçe dersi için temel araçlardan olan metinlerin işlevsellik taşıması, çağa ve gelişen koşullara uygun, millî değerleri yansıtan ve öğreticilik vasfı taşıyan nitelikte olması gerekmektedir.
- Türkçe Öğretim Programı’nda yer alan metin seçim kriterlerine teknoloji destekli, web tabanlı uygulamalara sahip zenginleştirilmiş içerikler de eklenmelidir. Metinler bu şekilde EBA veya başka web altyapılarıyla öğrencilere daha cazip hale getirilebilir.
- Sınıf düzeyindeki metin türü dağılımında 5. Sınıfta öyküleyici metinlere daha fazla yer verilmelidir. Sınıf düzeyi arttıkça metin türü çeşitliliği artırılmalı, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınmalıdır. Bilgilendirici metinlerde içeriğin öğrencilerin merak duygusuna yönelik olmasına dikkat edilmelidir. Otantik metin seçimlerinde çağdaş yazarlar öne çıkarılmalı, yazar çeşitliliği artırılmalıdır.
- Metinlerin temalarda geçen konularla bağlantılı olmalı aynı zamanda başlık/içerik uyumuna dikkat edilmelidir. Kitaplardan alınan küçük bölümlerde kitabın adıyla birlikte bölüme yönelik yeni bir adlandırma/başlıklandırma da yapılmalıdır.
- Türkçe ders kitaplarında metin seçiminde öğrencilerin yazarlık ve yazma becerilerini desteklemek adına bazı temalarda “çocuk veya genç yazarlardan” alınmış metinlere yer verilebilir. Bu sayede öğrenci metne daha farklı yaklaşabilecek, kendi yazma serüvenini de bu iyi örnek ekseninde şekillendirebilecektir.

Kaynakça

- Arıcı, A. F. (2016). Estetik değer oluşturmada masalların rolü: Türk masalları örneği. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakóltesi Dergisi, 18(2), 1017-1035.
- Arıcı, A. F. (2017). Okuma eğitimi. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Baştuğ, M., Hiğde, A., Çam, E., Efe, P. (2021). Okuduğunu Anlama Becerilerini Geliştirme. Pegem Akademi.
- Batur, Z., Özdemir, P. (2021). Türkçe Ders Kitabı Etkinliklerinin Kazanımlarla Örtüşme Durumları. Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi, 5(1), 47-68.
- Belet Boyacı, ř. D., Güner Özer, M. ve Babadağ, G. (2017). "Dünyada Başka şekilde Yaşamak da Mümkün mü?" Değer Eğitiminde" Küçük Kara Balık" Örneği. Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 5(3), 172-194.
- Burkett, G.L. (1990). Classifying basic research designs. Family Medicine, 22(2), 143-148.
- Ceylan, S., Duru K. , Erkek G., Pastutmaz M. (2021) Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 6. sınıf ders kitabı. MEB.
- Çarkıt, C. ve Bahadır, H. İ. (2022). Ortaokul Türkçe Ders Kitapları Millî Mücadele ve Atatürk Teması Metinlerinin Okunabilirlik Düzeyleri Üzerine Bir İnceleme. Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 11(1), 103-111.
- Çapraz-Baran ř. ve Diren, E. (2019). Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 5. sınıf ders kitabı. Anıttepe Yayıncılık.
- Çetişli, İ. (2006). Edebiyat eğitiminde edebî metnin yeri ve anlamı. <http://dhgm.meb.gov.tr> Erişim tarihi: 01.06.2022
- Doğan, M. H. (1975). Estetik (100 soruda). Gerçek Yayınevi, İstanbul.
- Durukan, E. ve Demir, E. (2017). 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe dersi öğrenci çalışma kitaplarındaki etkinliklerin Bloom'un yenilenmiş taksonomisine göre sınıflandırılması. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 6(3), 1619-1629.
- Eselioğlu, H., Set, S. ve Yücel, A. (2019). Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe ders kitabı 8. MEB.
- Erlingsson, C., Brysiewicz, P. (2017). A hands-on guide to doing content analysis, African Journal of Emergency Medicine, 7(3), 93-99.
- Ergün, M. (2010). Estetik (Sanat Felsefesi). Felsefeye Giriş (Estetik). Erişim Adresi: <http://mustafaergun.com.tr/wordpress/wpcontent/uploads/2015/11/sanاتفelsefesi.pdf> Erişim Tarihi, 5, 2022.
- Erkal, H. ve Erkal, M. (2019). Ortaokul ve imam hatip ortaokulu Türkçe 7. sınıf ders kitabı. Özgün Yayıncılık.
- Güneş, F. (2013). Türkçede metin öğretimi yerine metinle öğrenme. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (11), 603-637.
- İşcan, A., Efendioğlu, S., Ada, ř. (2007) "Türkçe ders kitaplarında yer alan edebi metinlerin öğrencilere estetik zevk kazandırmadaki rolü". Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, 1.
- Karacaoğlu, M. Ö., Dağ, M. ve Uzun, O. (2021). Türkçe Ders Kitaplarındaki Yazma Etkinliklerinin İncelenmesi. IBAD Sosyal Bilimler Dergisi , (10) , 96-126 . DOI: 10.21733/ibad.852233
- Karacaoğlu, M. Ö. (2019). 2023 Eğitim Vizyonu Ekseninde Türkçe Öğretiminde Millî ve Manevî Değerler. UBEST Uluslararası Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Sempozyumu Bildirileri – Tam Metin Kitabı, 1680-1684, İzmir.
- Karakuş, N. (2018). Edebî metinlerle Türkçe öğretimi. Ankara: Eğiten Kitap
- Karakuş, N. ve Karacaoğlu M. Ö. (2021) Türkçe öğretiminde metin kullanımı (Türkçe Öğretimi 2 – Ed. Berna Ürün Karahan), Ankara: Kriter Yayıncılık.

- Keskinöğlu, G. ve Ökten, C. E. (2021). Ortaokul Türkçe ders kitaplarında söz sanatlarının metaforlarla öğretilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(1), 206-221
- Kurtoğlu Zorlu, Ö. (2021). Metinlerin temalara uygunluğu bakımından Türkçe ders kitapları üzerine bir inceleme . *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 7 (1), 1-11. DOI: 10.24289/ijsser.797498
- Maden, S. (2021). Türkçe Ders Kitapları ile İlgili Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri: Bir İçerik Analizi . *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1),30-45.Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/turkegitimdersisi/issue/62994/872526>
- McMillan, J., ve Schumacher, S. (2014). *Research in education 7th ed.* Harlow: Pearson Education Limited.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma: desen ve uygulama için bir rehber.* Ankara: nobel akademik yayıncılık.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2019). Türkçe eğitim programı. mufredat.meb.gov.tr (Erişim Tarihi: 07/06/2022).
- Millî Eğitim Bakanlığı (2012). Milli Eğitim Bakanlığı Ders ve Eğitim Araçları Yönetmeliği. Resmi Gazete (28409). Erişim Adresi: <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1605.pdf>.
- Peregoy, S. F., ve Boyle, O. F. (2000). English learners reading English: What we know, what we need to know. *Theory into practice*, 39(4), 237-247.
- Sallabaş, M. E. ve Yılmaz, G. (2020). Türkçe ders kitabı'nda bulunan metin altı sorularının yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 586-596. DOI: 10.16916/aded.679933.
- TDK (2011), *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Timuçin, A. (2000). *Estetik*. 8. basım. İstanbul: Bulut Yayınları.
- Tümer, C. Ş. Ve Canpolat Ö. (2022). 5. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin yer aldığı temaların uygunluğunun öğretmen görüşlerine göre belirlenmesi. *Çocuk, Edebiyat ve Dil Eğitimi Dergisi*, 5 (1), 83-103.
- Vacca, J. L., Vacca, R. T., Gove, M. K., Burkey, L. C., Lenhart, L. A., ve McKeon, C. A. (2006). *Reading and learning to read.* Massachusetts.
- Williams, J. P., Hall, K. M., ve Lauer, K. D. (2004). Teaching expository text structure to young at-risk learners: Building the basics of comprehension instruction. *Exceptionality*, 12(3), 129-144.
- Williams, J. P., Hall, K. M., Lauer, K. D., Stafford, K. B., DeSisto, L. A., & deCani, J. S. (2005). Expository Text Comprehension in the Primary Grade Classroom. *Journal of Educational Psychology*, 97(4), 538.
- Yıldırım, İ. (2022). Kültürün metinler yoluyla aktarımı bağlamında Türkçe ders kitaplarında geleneksel çocuk oyunları. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (26), 173-184. DOI: 10.29000/rumelide.1073882
- Yıldırım, N. (2021). Ortaokul Türkçe ders kitabı (5, 6, 7 ve 8. Sınıf) etkinliklerinin dil becerilerine dağılımı üzerine bir inceleme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 10(4), 1445-1456.